

mgr Anna Kubiak (opiekun naukowy prof. dr hab. Władysław Jacek Paluchowski)

Mechanizm radzenia sobie z napięciem u osób podejmujących nawykowe samouszkodzenia.

Projekt badawczy nr N N106 346240, finansowany przez MNiSzW (lata 2011-2012).

Okaleczanie własnego ciała, od wieków obecne w wielu kulturach, jest przedmiotem zainteresowania w naukach humanistycznych, co oznacza, że analiza tego zjawiska dokonywana jest z różnych perspektyw. Owo zainteresowanie odzwierciedlone jest również w teoriach i badaniach psychologicznych, a zjawisko społecznie nieaprobowanych samouszkodzeń w kulturze zachodniej szczególnie w ciągu ostatnich dwudziestu lat stało się na gruncie psychologii przedmiotem żywej dyskusji. Szacuje się, że osoby okaleczające się stanowią około 4% osób dorosłych (Briere i Gil, 1998) i 15-20% (Heath, i in., 2009) adolescentów w populacji ogólnej, a liczba ta jest większa, gdy mowa o samouszkodzeniach osób z populacji klinicznej – odpowiednio 21% (Briere i Gil, 1998) oraz 40-60% (za: Messner, Fremouw, 2007) populacji. Choć czynniki ryzyka samouszkodzeń są w literaturze szeroko opisane, wciąż „(...) niewiele wiadomo na temat specyficznych procesów, które wyjaśniałyby, jak lub dlaczego osoby doświadczające stresu lub z diagnozą psychopatologii dokonują samouszkodzeń. Ponadto, sygnały ostrzegawcze oraz bezpośrednie czynniki poprzedzające samouszkodzenia, a także ich następstwa wciąż pozostają względnie nieuchwytnie (Prinstein, 2008, s. 2).” Setki badań dotyczących problematyki samouszkodzeń wciąż jeszcze stanowią jedynie fragmenty obrazu zjawiska. Rzadko badane są także czynniki zwiększające prawdopodobieństwo powtarzania samouszkodzeń.

Podejmowanie samouszkodzeń w sposób nawykowy, zwłaszcza w sytuacjach doświadczania napięcia jest przedmiotem zainteresowania badawczego w niniejszym projekcie. Celem projektu jest wskazanie na

czynniki, które mają znaczenie dla powtarzalności samouszkodzeń jako sposobu radzenia sobie z napięciem, a także odpowiedź na pytanie o charakter mechanizmu radzenia sobie z napięciem za pomocą samouszkodzeń. Osoby przeżywające dyskomfort radzą sobie z owym napięciem na różne sposoby, a jednym z nich są samouszkodzenia. Jak wobec tego czynniki mają znaczenie dla faktu, że niektórzy radzą sobie z napięciem okaleczając się w sposób powtarzalny? Celem badania jest sprawdzenie, czy osoby radzące sobie z napięciem za pomocą samouszkodzeń różnią się od osób radzących sobie z napięciem w inny sposób jedynie czynnikami fizjologicznymi – wrażliwością na ból, specyficzną konfiguracją cech temperamentalnych oraz specyficzną aktywnością mózgu czy też specyfika takiego radzenia sobie z napięciem leży w czynnikach psychologicznych takich jak sposób doświadczania ciała i sposób przeżywania bólu. Odpowiedzi na te pytania wyznaczą kierunek poszukiwań mechanizmu powtarzania samouszkodzeń.

Literatura:

- Briere, J., Gil, E. (1998). Self-Mutilation in Clinical and General Population samples: Prevalence, Correlates, and Functions. *American Journal of Orthopsychiatry*, 68(4).
- Heath, N., Schaub, K, Holly, S., Nixon, M. (2009). Self-Injury Today. Review of Population and Clinical Studies in Adolescents. W: Nixon, M., Heath, N. (ed.). *Self-Injury in Youth. The Essential Guide to Assessment and Intervention*. (s.9-27). New York: Routledge.
- Messer, J., Fremouw, W. (2008). A critical review of explanatory models for self-mutilating behaviors in adolescents. *Clinical Psychology Review*, 28, 162-178.
- Prinstein, M. (2008). Introduction to the Special Section on Suicide and Nonsuicidal Self-injury: A review of unique challenges and important directions for self-injury science. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 76, 1-8.